

IMPULS SOSTENIBLE

PER LA CONCA

ACTIVEM UNA POLÍTICA ECOLÒGICA INTEGRAL

Entitats participants:

Collectiu
Eixarcolant

INTRODUCCIÓ

Des de diferents sensibilitats i punts de vista, però amb un objectiu comú. Des de diferents espais, però sempre al carrer, treballant per construir un futur millor. Els promotors d'aquest dossier, ens hem sentit indiscutiblement units, davant la impotència de veure que el sistema actual es resisteix a incorporar canvis efectius per fer front a la crisi ecològica. Canvis que han de ser profunds i que cal assumir amb valentia, ja que aplicar criteris ambientals implica canviar el model econòmic actual.

A la nostra societat, les decisions es prenen en estructures governamentals controlades per partits. Aquests, que es troben en una lluita electoral permanent, moltes vegades actuen subordinats a interessos econòmics. Els interessos de la ciutadania queden amb massa freqüència relegats a aquestes dues forces, que eliminen qualsevol possibilitat de canvi real. Només així, es pot entendre com s'ha aconseguit portar l'estat de salut mediambiental del planeta a la vora del precipici. I tot això, malgrat tots els compromisos adquirits en els fòrums mundials, en lleis europees, estatals i autonòmiques i declaracions polítiques ben intencionades.

Pensant en la Conca d'Òdena, tenim clar que és necessari evitar reproduir aquestes dinàmiques. Per aquest motiu, aprofitant l'avinentesa de les properes eleccions municipals del 2023, les diferents entitats ambientalistas de la Conca d'Òdena ens hem posat a treballar. Per fer-ho hem dividit les polítiques ambientals en diferents àmbits, encara que cal deixar clar que tots aquests sectors es troben relacionats entre si.

A partir del treball que les entitats locals portem realitzant dia a dia a casa nostra, hem identificat les mancances i problemàtiques existents. I amb l'ajuda de la documentació treballada per la Xarxa de Conservació de la Natura, hem desenvolupat unes fitxes que incorporen un anàlisi de la situació actual, objectius i propostes específiques per a cadascun dels àmbits definits, aterrades a la realitat de la Conca d'Òdena.

Així doncs, els diferents documents que conformen aquest dossier contenen tota la informació generada des de la campanya IMPULS SOSTENIBLE, i que fan referència a:

- **Comunicat de presentació** de la campanya, on s'expliquen el context i objectius que han motivat el naixement d'Impuls Sostenible
- **Fitxes tècniques** corresponents al conjunt d'àmbits que s'han treballat, i que corresponen als següents temes:
 - > **Model econòmic**
 - > **Biodiversitat**
 - > **Aigua**
 - > **Recursos forestals**
 - > **Sobirania alimentària**
 - > **Energia**
 - > **Mobilitat**
 - > **Urbanisme i territori**
 - > **Educació ambiental**
 - > **Governança**
- **Manifest per l'Impuls Sostenible**, on s'exposen una sèrie de premisses globals que creiem que són compartides per un sector ampli de la societat, i que cal incorporar d'immediat en les polítiques locals
- **Propostes de mínims**, extrems de les fitxes tècniques, que considerem que són un bon punt de partida per començar a actuar, degut a l'impacte que suposen per al conjunt de la societat.

Actualment, els recursos que genera el nostre planeta **són considerablement inferiors als que gasta la humanitat**. Malgrat els compromisos adquirits pels governs, els informes científics constaten que la situació d'emergència ecològica empitjora. **El sistema capitalista, basat en un creixement sense fre i l'extracció salvatge de recursos, així com les grans multinacionals, en són els principals responsables.**

La dimensió que ha agafat la crisi ambiental posa en perill la vida al planeta. Aquest fet, sumat al context d'enormes desigualtats socials en què ens trobem, fa que siguin els col·lectius més vulnerables els que n'acabin patint les pitjors conseqüències. **Per tant, queda clar que l'ecologisme ha d'avançar de la mà del benestar social, dos fronts inseparables.**

Els estudis científics conclouen que la **Conca d'Òdena** és una àrea **ecològicament vulnerable per excés d'activitat humana**. Per aquest motiu, diverses entitats locals treballem per fer front a aquesta situació des de diferents àmbits. Tot i això, l'abast del problema requereix canvis profunds i transversals que s'han d'abordar des de les institucions

Així doncs, per encarar el futur cal preservar els recursos naturals, disminuir la producció i el consum de béns i energia, i posar la vida de les persones al centre. També deixar enrere la propaganda que segueix la retòrica del **greenwashing** i prendre decisions valentes. Per descomptat, és un canvi complex que requereix un gran esforç per part de l'Administració.

En aquesta línia, i amb la vista posada en les properes eleccions municipals, engegarem **l'IMPULS SOSTENIBLE**, amb l'objectiu d'iniciar noves dinàmiques en les polítiques mediambientals a la Conca d'Òdena. D'aquesta manera, **plantegem una sèrie de propostes concretes en diferents àm-**

bits com la gestió de l'aigua, la mobilitat, l'urbanisme, el territori, l'energia, la natura, l'alimentació i la participació de la ciutadania.

Amb la voluntat de fer arribar aquest treball al conjunt de la població, acompanyem les propostes amb una anàlisi del context global, fruit de la feina de les **entitats i col·lectius que participen de la campanya**. Paral·lelament, instem als partits polítics de la Conca perquè les avalin en els seus programes com a eines de transformació, i esperem que puguin ser d'utilitat per concretar, aprofundir i inspirar d'altres mesures similars.

FITXES TÈCNIQUES

A continuació mostrem les **fitxes tècniques**, que corresponen al conjunt d'àmbits que s'han treballat, i que, es mostraran en el següent ordre: **Model econòmic, biodiversitat, aigua, recursos forestals, sobirania alimentària, energia, mobilitat, urbanisme i territori, educació ambiental i governança.**

MODEL ECONÒMIC

Diagnosi:

El model econòmic, basat en els principis de l'economia neoclàssica especulativa, sense internalitzar els costos socials ni ambientals, fomenta tendències insostenibles en l'extracció de recursos, en el consum, el transport de persones i mercaderies, la generació de residus i contaminants, i es regeix per indicadors que, com el PIB, n'impedeixen la reforma.

Actualment, ens trobem en un context de destrucció de la natura que no té aturador. A dia d'avui, observem com el sistema imperant extreu els recursos naturals i intenta mantenir-ne el control, només en benefici d'unes poques persones. En aquesta necessitat intrínseca del sistema per desposseir els ecosistemes naturals, hi trobem grans empreses privades amb la complicitat de les administracions públiques i els seus governs.

Aquesta destrucció del medi ambient té moltes cares, i a la Conca d'Òdena en patim unes quantes: macropolígons industrials innecessaris, grans parcs eòlics i solars sense planificació, abocaments de residus contaminants al riu Anoia...

D'altra banda, el sistema capitalista també provoca l'explotació de treballadors i treballadores, així com la precarització de les condicions laborals, amb sous cada cop més baixos i costos de la vida cada cop més alts. Aquesta explotació és encara més rellevant en el cas de les dones treballadores. En un moment en què el sistema està intentant instaurar la lògica d'un desenvolupament sostenible sota l'anomenat "capitalisme verd", cal posar sobre la taula estratègies globals decreixentistes que trenquin amb aquest capitalisme depredador.

En la construcció d'aquest nou model, és fonamental la participació de les ciutats, que hauran d'adoptar polítiques alternatives al model dominant de consum d'energia, de substàncies tòxiques, de transport, de producció de béns i, fonamentalment, de producció, distribució i consum de productes alimentaris. Enfront de la "deslocalització" de l'economia que ens impedeix saber qui, on i com produeix allò que consumim, apostem per la "relocalització", per tal d'escurçar distàncies entre productor i consumidor, enfortir l'activitat econòmica local i afavorir una major democratització de l'economia

a través de la potenciació de les petites i mitjanes empreses. En aquest marc cal impulsar el comerç local i de proximitat per sobre el model de les grans superfícies que tant han crescut a la Conca d'Òdena i són causa de la seva desaparició.

Objectius:

- ✕ Un nou model econòmic per posar-lo al servei de la gent i de la natura. Per això, cal impulsar els sectors productius que poden créixer i, per tant, necessiten inversió (per exemple sectors públics essencials com educació i salut, energia i materials sostenibles) d'altres sectors que han de decreixer a causa de la seva insostenibilitat (especialment els associats a l'ús dels combustibles d'origen fòssil o nuclear, mineria, i béns de consum no essencial).
- ✕ Prioritzar la proximitat i la sobirania, minimitzant la dependència respecte al mercat global, que en gran part depèn d'estratègies de deslocalització de la producció de béns i serveis essencials (p.ex., els productes alimentaris).
- ✕ Aplicar la fiscalitat ambiental de manera sistèmica, amb l'objectiu de corregir gradualment les tendències ambientalment insostenibles.
- ✕ Consolidar l'economia social i solidària.

Accions:

- Fomentar polítiques de producció, consum i inversió que tinguin en compte els límits ecològics i evitin generar un deute ecològic injust i inassumible per a les generacions futures.
- Desplegar la fiscalitat ambiental des dels ajuntaments mitjançant canvis que "ambientalitzin" els impostos i taxes municipals (on tenen més possibilitats, p.ex., les taxes d'escombraries o els sistemes de pagament per generació).

- Destinar íntegrament els recursos que recap-
tin aquests instruments a finançar la transició
ecològica que requereix substancials inver-
sions orientades al bé comú.
 - Promoure l'economia social i solidària com a
model més sostenible i també democratitza-
dor de l'economia.
 - Una reducció gradual del deute públic, fins a
la seva desaparició, i limitar (o prohibir) l'en-
deutament de les administracions públiques,
que haurien d'operar només amb entitats
bancàries i financeres ètiques.
-

BIODIVERSITAT

Diagnosi:

La informació general sobre la diversitat biològica a Catalunya és bona, sobretot per a espècies vertebrades terrestres (autòctones i exòtiques) i de la flora. En canvi, hi ha moltes llacunes en grups d'invertebrats que no permeten adoptar polítiques acurades. També falta coneixement en varietats vegetals, ja que la majoria de comarques no tenen inventaris.

A la Conca d'Òdena, diverses entitats participen en la recollida de dades i una entitat, Eixarcolant, està culminant una feina extensiva d'inventari i aplicacions de les plantes i varietats autòctones. Actualment, existeixen diverses plataformes de ciència ciutadana, col·leccions i bases de dades (com el Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya o el Catàleg d'espècies exòtiques), a banda de diversos programes de seguiment (d'ocells comuns, papallones, entre altres).

L'any 2020 es va publicar el primer informe de la Generalitat sobre l'estat de la natura a Catalunya, que inclou l'estat i tendències de la biodiversitat. La pèrdua d'individus de fauna salvatge en ambients fluvials en els últims 18 anys és superior al 50 % i això és especialment greu al riu Anoia. L'últim informe de peixos de Catalunya mostra el tram de la Conca d'Òdena com un tram sense peixos, degut a la contaminació i la fragmentació causada per vora 20 petites barreres (rescloses i guals) entre Jorba i La Pobla. En ambients agrícoles i prats la pèrdua d'individus es del 30 %, en boscos i matollars del 10 %, i en ambients marins i litorals ni tan sols es tenen dades suficients per avaluar-ho.

La proliferació d'infraestructures, sobretot noves carreteres i connexions, l'ampliació de les existents, i els plans directors urbanístics, estan destruint i fragmentant el paisatge de mosaic agroforestal. Aquestes són les causes més rellevants de pèrdua de biodiversitat i amenacen de convertir la Conca d'Òdena en un "Baix Llobregat".

Recentment, s'ha aprovat la creació de l'Observatori del Patrimoni Natural i la Biodiversitat de Catalunya. Tot i així, encara hi ha moltes mancances en el tractament i l'accessibilitat de la informació disponible, una escassa difusió i un baix coneixement social d'estat i tendències.

Objectius:

- ✕ Aturar la pèrdua de diversitat biològica i garantir la funcionalitat dels ecosistemes, en el context del canvi climàtic que pot provocar un increment de la sequera i els incendis forestals.
- ✕ Prioritzar la conservació dels ecosistemes millor conservats i amb major biodiversitat, que no coincideixen necessàriament amb els espais protegits.
- ✕ Identificar i restaurar els ecosistemes més degradats i recuperar els processos naturals perduts.
- ✕ Augmentar la connectivitat ecològica i millorar o restaurar l'estat de conservació dels hàbitats i altres components del patrimoni natural més fragmentats i degradats.
- ✕ Conservar i potenciar l'agro-biodiversitat de cara a l'adaptació al canvi climàtic.
- ✕ Frenar l'expansió de les espècies invasores més perilloses i erradicar les que sigui possible, millorar la identificació d'espècies invasores del futur (espècies ja presents a Catalunya o encara no amb caràcter invasor en altres llocs)
- ✕ Millorar la governança: més democràtica, equitativa i adaptativa (co-decisió i co-responsabilitat). Simplificar procediments burocràtics i millorar la participació i l'efectivitat.
- ✕ Millorar el coneixement, la informació i el seguiment de la biodiversitat i millorar la transferència de coneixement per a la presa de decisions, especialment en relació amb polítiques sectorials com l'agricultura o l'ordenació del territori.

Accions:

- **Aprovar i implementar un Pla mancomunitat de protecció de la biodiversitat i restauració ecològica de la Conca d'Òdena. Aquest pla, a més de preveure la conservació i gestió de les àrees més rellevants ecològicament, també hauria d'incloure:**
 - > L'elaboració d'un inventari dels hàbitats i espècies d'interès comunitari del terme municipal exclosos de la Xarxa NATURA 2000 i l'adopció de mesures complementàries de caràcter normatiu que en garanteixi la conservació en un estat favorable.
 - > La restauració natural i paisatgística de terrenys danyats o degradats com a conseqüència d'activitats econòmiques de caràcter intensiu, com el Riu Anoia.
 - > La restauració ecològica de zones periurbanes, potenciant la connectivitat (corredors verds) i la vegetació autòctona, que afavoreixi els insectes pol·linitzadors.
 - > La promoció de reserves naturals a les zones de més interès ecològic de la Conca i aprovació de plans especials per a l'ordenació de l'ús i gestió dels espais naturals actuals o de nova creació.
 - > L'eliminació de la vegetació urbana exòtica i substituir-la per espècies autòctones adaptades als nous escenaris climàtics i de menor disponibilitat hídrica.
- Dotar totes les carreteres i vials de la Conca d'Òdena de passos de fauna correctament condicionats per evitar atropellaments de fauna i accidents. Restaurar marges de carreteres per fomentar la presència d'insectes pol·linitzadors.
- Fomentar la formació escolar en la protecció de la natura i fomentar el respecte dels ciutadans a la natura, per tal d'aconseguir més coneixement i més sensibilització col·lectiva pel que fa al patrimoni natural de la comarca i de Catalunya.

AIGUA

Diagnosi:

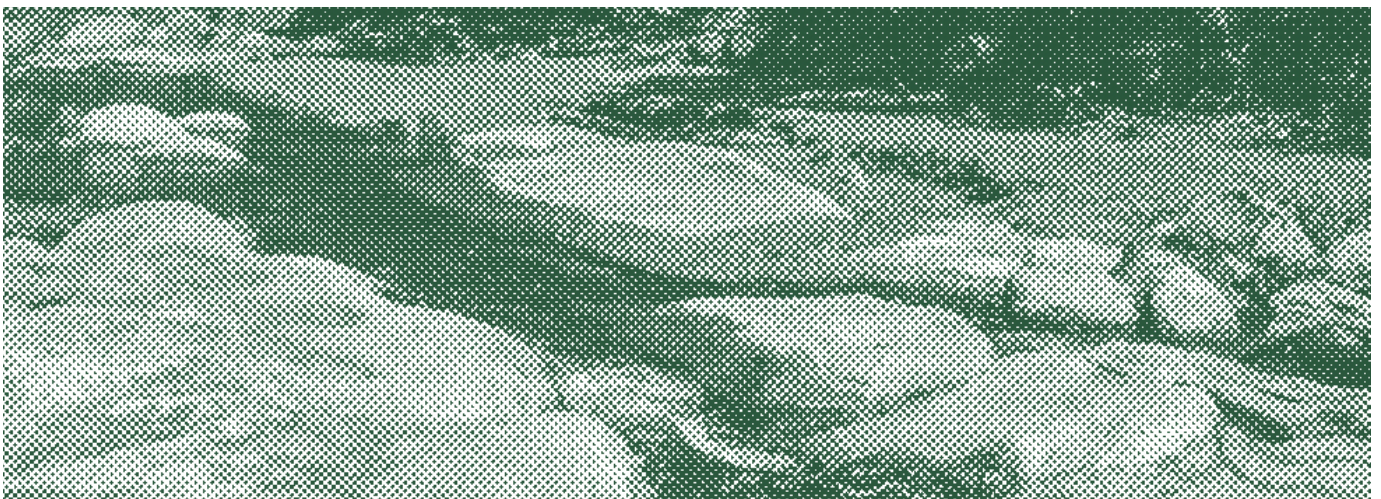
Des de fa molts anys, el riu Anoia és una clauvera. En l'Esquema de Temes Importants del Pla de Gestió del Districte per al període 2022-2027, l'Agència Catalana de l'Aigua resumeix els problemes del riu Anoia: contaminació per abocaments puntuals del sanejament urbà, presència de contaminants industrials d'origen puntual i mala gestió de plaguicides que acaben suposant un abocament al medi. La responsabilitat de tenir un riu i rieres plens de vida, amb boscos de ribera i sense residus, és també de les administracions locals.

En catorze municipis de la comarca de l'Anoia la gestió de l'aigua és privada i, majoritàriament, està en mans de la multinacional Agbar. La mercantilització de la gestió implica que l'objectiu és generar beneficis, i no es prioritza la millora del rendiment de la xarxa, no es garanteix que no es talli el subministrament a les famílies vulnerables i no es treballa per garantir un bon estat dels ecosistemes. Les eleccions del 2023 són decisives per apostar per un model de gestió no mercantil d'un bé comú. L'aigua és vida i no una mercaderia!

En un context d'emergència climàtica i en un país de clima mediterrani, l'aigua és escassa. Hem de cuidar els ecosistemes hídrics perquè són font de vida, de sostenibilitat i de prosperitat. Que no ens prenguin ni un pam de terra, ni una gota d'aigua!

Objectius:

- ✕ Remunicipalització del servei d'abastament d'aigua.
- ✕ Garantir un bon estat qualitatiu i quantitatiu dels ecosistemes fluvials:
 - > Reduir l'abocament de purins i fertilitzants químics per descontaminar aqüífers. Implantar programes de fertilització agrària respectuosa amb la qualitat de les aigües superficials i subterrànies.
 - > Controlar les extraccions d'aigua subterrànies que provoquen afectacions ecosistèmiques.
 - > Desmantellar rescloses obsoletes, minicentrals i altres obstacles per a la connectivitat fluvial, per tal de restablir els cabals ecològics, restaurar la qualitat hidromorfològica i deixar que els rius flueixin. Si no, l'excés de nutrients fa que a les repeses es produeixin geosmines i altres productes que tenen un greu impacte en la biodiversitat i en la qualitat de l'aigua per potabilitzar, alhora que evita la proliferació d'espècies exòtiques.
- ✕ Reducció, reutilització i regeneració de l'aigua.

Accions:**A.1. Remunicipització del servei d'abastament d'aigua**

- Apostar per la gestió pública i democràtica del servei d'abastament d'aigua municipal.
- Apostar per la gestió pública i democràtica del servei de sanejament municipal.
- Garantir que no es realitzien talls de subministraments a famílies vulnerables.

A.2. Garantir un bon estat qualitatiu i quantitatiu dels ecosistemes fluvials

- Instal·lació de sistemes de depuració en tots els nuclis i poblacions.
- Instal·lació de sistemes per evitar abocaments d'origen domèstic.
- Instal·lació de sistemes per evitar abocaments d'origen industrial.
- Reduir l'abocament de purins i fertilitzants químics per descontaminar aqüífers. Implantar programes de fertilització agrària respectuosos amb la qualitat de les aigües superficials i subterrànies.
- Controlar les extraccions d'aigua subterrànies que provoquen afectacions ecosistèmiques
- Desmantellar rescloses obsoletes i altres obstacles per a la connectivitat fluvial.
- Renaturalització dels espais fluvials.
- Inventariar, recuperar i fer un seguiment de la qualitat de l'aigua de totes les fonts històriques de la Conca.

A.3. Reducció, reutilització i regeneració

- Fomentar ordenances i campanyes per la reducció del consum d'aigua.
- Utilitzar aigua pluvial o freàtica per a usos com el reg de jardins i la neteja viària.
- Utilitzar aigua regenerada per a usos que no siguin el consum humà.

A.4. Millorar l'estat de l'aqüífer Carme-Capellades

- Millorar el control de les extraccions de l'aqüífer Carme-Capellades.
- Reduir les extraccions de l'aqüífer Carme-Capellades.
- Millorar la gestió forestal per millorar les infiltracions a l'aqüífer.

A.5. Participació

- Creació d'un Observatori de l'Aigua Municipal en el marc de l'Agència de Medi Ambient de la Conca d'Òdena.

Accions detallades:

A.1. Remunicipalització del servei d'abastament d'aigua

Actors implicats: Ajuntaments

La gestió de l'aigua és un servei bàsic, de competència municipal, que durant les darreres dècades majoritàriament està en mans de la multinacional Agbar. El 80 % de la població de Catalunya viu en un municipi que està gestionat per la multinacional, que ha presentat nombrosos contenciosos judicials contra els municipis que, exercint el seu dret a decidir quin model de gestió del servei d'aigua volen, han optat per la gestió pública. La mercantilització de la gestió de l'aigua suposa un greu perjudici pels municipis, que perden el control de la governança d'un bé essencial com l'aigua.

En els municipis on no hi ha contracte de gestió del servei (com Igualada, Vilanova del Camí, la Pobla de Claramunt o Santa Margarida de Montbui) o el contracte de concessió finalitza durant el mandat (com Piera, Masquefa, Vallbona d'Anoia o Copons) és possible revertir la situació actual i que la gestió sigui pública. El deure dels ajuntaments és fer tot el possible per remunicipalitzar el servei d'aigua.

Per això proposem 3 accions:

- Apostar per la gestió directa, la remunicipalització, del servei d'abastament d'aigua municipal
- Apostar per la gestió directa del servei de sanejament municipal
- Adhesió del municipi a l'Associació de Municipis per l'Aigua Pública (AMAP)

En els municipis que gestionen de forma directa els serveis del cicle integral de l'aigua, reclamem treballar perquè la gestió sigui no només pública sinó també amb un control democràtic real, amb participació ciutadana i transparència en la gestió.

Per això proposem 2 accions:

- Apostar per una gestió pública i democràtica dels serveis del cicle integral de l'aigua.
- Garantir que no es realitzien talls de subministraments a famílies vulnerables.

A.2. Ecosistemes fluvials: rius i rieres de l'Anoia

En la majoria de nuclis de la comarca amb poca població i en algunes urbanitzacions, els ajuntaments encara no han instal·lat sistemes de depuració per garantir el tractament de l'aigua residual urbana abans del seu retorna al medi fluvial.

Per això proposem 2 accions:

- Instal·lació de sistemes de depuració en tots els nuclis de la comarca.
- Instar l'ACA a prioritzar sistemes de depuració passiva, que tenen baix consum energètic, en municipis amb poca població.

Les xarxes de sanejament dels municipis de l'Anoia no disposen de sistemes per evitar abocaments d'aigua d'origen domèstic o industrial al medi fluvial. Per evitar que els rius esdevinguin clavagueres a cel obert on es poden trobar tovalloletes i altres residus, cal instal·lar sistemes per evitar l'abocament de residus provinents de la xarxa de sanejament.

Per això proposem 2 accions:

- Instal·lació de reixes per evitar l'abocament de residus provinents dels col·lectors de la xarxa de sanejament directament al medi fluvial.
- Construcció de tancs de retenció d'aigües pluvials perquè en episodis de grans avingudes els residus sòlids de la xarxa de clavegueram quedin retinguts.

Les xarxes de sanejaments dels polígons industrials poden recollir abocaments no controlats industrials que poden tenir un risc molt elevat en cas d'esdevenir un abocament al medi fluvial.

Per això proposem 2 accions:

- Instal·lació de tancs de retenció d'aigües residuals perquè en cas d'abocaments no controlats d'origen industrial no s'aboquin directament al medi fluvial.
- Redacció de plans directors de sanejament dels polígons industrials municipals.

A.3. Reducció, reutilització o regeneració d'aigua

Les noves tecnologies permeten reduir l'aigua que consumim. Els ajuntaments han de garantir que les tarifes tinguin uns costos adequats per als usos domèstics i industrials, per tal que l'estalvi econòmic suposin el principal incentiu per reduir el consum d'aigua. Tot i així, hi ha moltes altres maneres d'aconseguir reduir el consum d'aigua potable com substituint-la per aigua pluvial, aigua reutilitzada o aigua regenerada.

L'aigua pluvial, procedent directament de la precipitació, és un potencial que molt sovint els municipis no saben gestionar ni aprofitar. És important que les xarxes de clavegueram siguin separatives, per evitar que es barregin l'aigua pluvial i l'aigua residual perquè, en cas d'avinguda, si l'aigua re-

sidual i pluvial no estan separades, les depuradores no tenen la capacitat de tractar l'aigua que hi arriba, fet que provoca abocaments al medi fluvial d'aigua no tractada. Per això, sempre que sigui possible, apostarem per la construcció de xarxa separativa, amb l'objectiu que l'aigua pluvial es pugui utilitzar per a usos agrícoles, ambientals o neteges viàries.

L'aigua reutilitzada consisteix a donar nous usos a l'aigua quan ja un cop aquesta s'ha sanejat a les depuradores., pPer exemple, per a usos industrials si compleixen els paràmetres de qualitat de l'aigua depurada. L'aigua regenerada és aigua residual depurada que rep un tractament addicional. Aquesta aigua no és aigua potabilitzada sinó prepotable, així doncs i és òptima per a usos industrials, municipals, agrícoles i ambientals. En èpoques de poques pluges, pot ser molt recomanable utilitzar-la, per així mantenir millor els cabals dels rius i les reserves d'aigua..

Per això proposem 3 accions:

- Fomentar ordenances i campanyes per a la reducció del consum d'aigua
- Utilitzar aigua reutilitzada, procedent de les depuradores, per a determinats usos ambientals.
- Utilitzar aigua pluvial o regenerada per a usos que no siguin el consum humà, com poden ser usos industrials, municipals (per exemple, per al reg de parcs i jardins i la neteja viària), agrícoles i ambientals.

A.4. Millorar l'estat de l'aqüífer Carme-Capellades

Des de fa dues dècades, l'aqüífer Carme-Capellades es troba en un estat de sobreexplotació i les mesures impulsades per l'Agència Catalana de l'Aigua no són suficients per revertir la situació. El volum d'aigua extreta de l'aqüífer, bàsicament per a ús domèstic i industrial, sobretot en municipis situats fora de l'abast dels municipis de càrrega i descàrrega de l'aqüífer, no ha estat compensat per les entrades d'aigua infiltrada a l'aqüífer.

El baix nivell d'aigua de la bassa de Capellades és l'indicador més clar del problema quantitatiu: l'aqüífer està sobreexplotat i els nivells no es recuperen. Per recuperar els nivells de l'aqüífer proposem reduir la quantitat d'aigua que se n'extreu i, alhora, augmentar la quantitat d'aigua que s'hi infiltra. En primer lloc, proposem reduir el consum i substituir una part del volum de les extraccions d'aigua de l'aqüífer per altres fonts: aigua pluvial, aigua regenerada o aigua procedent de la xarxa Aigua Ter-Llobregat (ATL). En segon lloc, impulsar mesures per reduir la densitat dels boscos de la zona de recàrrega de l'aqüífer per facilitar una major infiltració de la precipitació.

Per això proposem 3 accions:

- Instar a l'Agència Catalana de l'Aigua a instal·lar comptadors de tele-lectura a totes les captacions situades a la zona de l'aqüífer, per garantir el volum d'aigua captada.
- Fomentar mesures de reducció, reutilització i regeneració de l'aigua per poden reduir el volum d'aigua captada de les extraccions de l'aqüífer Carme-Capellades.
- Donar suport econòmic a propietaris de boscos de la zona de recàrrega de l'aqüífer per reduir la densitat forestal.
- Fomentar projectes per facilitar la pastura de ramats en els boscos de la zona de recàrrega de l'aqüífer per reduir la densitat forestal.

A.5. Governança

Pedro Arrojo, relator de les Nacions Unides pel dret humà a l'aigua i al sanejament, ha descrit els quatre diferents usos que pot tenir l'aigua, i ha distingit clarament els que cal prioritzar. L'aigua vida, bàsica per a les funcions bàsiques de supervivència, l'aigua ciutadania, necessària per a les funcions de salut, higiene i cohesió social, i l'aigua negoci, vinculada a activitats econòmiques legítimes. També hi ha, però, l'aigua delictuosa, usos productius de l'aigua que són, extraccions abusives d'aqüífers i rius, abocaments en medis fluvials o socialment inacceptables, i suposen un dany a la col·lectivitat.

S'escriu aigua, es llegeix democràcia. Volem que la gestió i la governança de l'aigua sigui pública i democràtica. L'aigua, com tants altres aspectes ambientals, no és un tema del qual només puguin parlar els experts. Els governs locals tenen el deure de fomentar la transparència i la participació per empoderar la ciutadania, educar infants i joves perquè assumeixin l'aigua com un dret humà i no un privilegi, i fomentar la participació sobre aspectes que estiguin vinculats amb béns comuns com l'aigua.

Per això proposem 3 accions:

- Creació d'un òrgan participatiu municipal, amb funcionament autònom, per millorar la governança de l'aigua i aprofundir en la participació, la col·laboració i concertació amb la ciutadania i els agents socials.
- Promoure una nova cultura de la participació ciutadana en la gestió dels béns comuns del poble o ciutat entenent la gestió de l'aigua com un repte democràtic, social i polític.
- Promoure els valors de l'aigua com un bé natural essencial i indispensable per a la vida i els seus ecosistemes, i com un dret humà que s'ha de garantir a tothom.
- Formació per saber interpretar una factura de l'aigua.

RECURSOS FORESTALS

Diagnosi:

L'abandonament dels aprofitaments forestals, ramaders i agrícoles ha fet evolucionar la matriu en mosaic agorramadera de mitjans del segle passat, amb tessel·les forestals, cap a una homogeneïtat catifa que cobreix el 38 % de la superfície amb boscos.

Aquests boscos són majoritàriament menuts i joves (-70 anys), en expansió, amb moltes bosquines secundàries, desequilibrats per manca de gestió (manca de viabilitat econòmica), amb poca resiliència successional (sovint "encallats" en una situació estressant) i molt vulnerables als incendis forestals. A més, cal fer menció de declivi de les rendes forestals, amb pocs aprofitament econòmicament viables, tret de plantacions i biomassa.

La (poca) gestió forestal actual empobreix els sòls, i redueix el seu efecte embornal de carboni. A Catalunya, aproximadament el 70 % dels boscos són de propietat privada i un 20 % comunal, però la majoria (+80 %) dels beneficis totals dels boscos són ecosistèmics (segons CTFC). Hi ha una alta diversitat d'hàbitats forestals i una tendència a la millora de la diversitat forestal d'espècies generalistes, unida a un declivi de les espècies associades a boscos madurs.

Objectius:

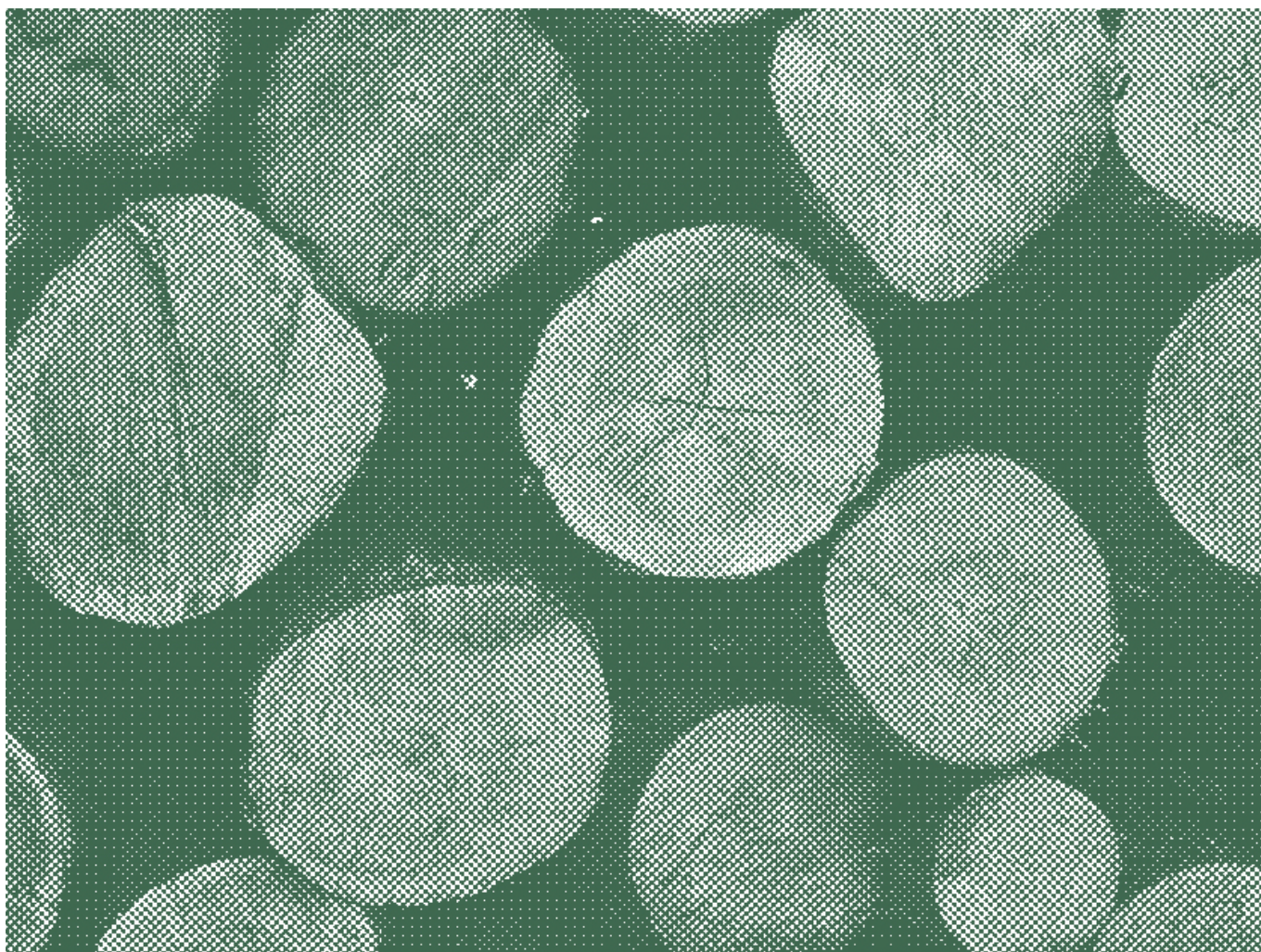
- ✕ Recuperar els processos ecològics clau que creen o mantenen mosaics, on els herbívors i el foc hi juguen un paper cabdal, amb discontinuïtats de conreus i pastures en les zones més inflamables, promovent tessel·les agorramaderes.
- ✕ Reduir la càrrega de combustible dels boscos i bosquines més vulnerables i amenaçats.
- ✕ Establir reserves de boscos madurs o semimadurs per a cadascun dels principals hàbitats forestals., per garantir una dinàmica natural a escala de forest, que permeti recuperar els mosaics de diferents estadis i tenir diversitat espacial i temporal.
- ✕ Promoure la conversió del bosc de rebrot en bosc de llavor (alzinars sobretot).

- ✕ Promoure la recuperació d'una mostra representativa de deveses, en tots el tipus de bosc que n'havien tingut.
- ✕ Promoure la restauració dels boscos de ribera absents o malmesos, sobretot en cursos baixos, així com parts de les planes d'inundació on pugui prosperar la vegetació espontània, ja siguin boscos, pastures, etc.

Accions:

- Promoure una gestió forestal (associada amb la ramadera o cinegètica quan s'escaigui) que redueixi la vulnerabilitat als grans incendis, millori la biodiversitat i la funcionalitat dels processos ecosistèmics, de manera integral, coordinada i eficaç.
- Promoure i desenvolupar projectes municipals de recuperació de zones de pastura abandonades per tal de conformar un paisatge divers (bosc-pastura-conreu) amb ramats de bestiar de races autòctones i en règim extensiu (similar a plans d'ocupació).
- Impulsar espais test ramaders amb objectius silvopastorals i d'incorporació laboral de joves.
- Promoure la coordinació de les associacions de propietaris forestals existents i fomentar la redacció de plans i instruments de planificació conjunts.
- Articular mecanismes fiscals per promoure un marc de finançament per a la conservació en la gestió forestal municipal, en col·laboració amb les entitats ambientals i altres actors forestals del municipi
- Promoure la redacció i aprovació d'un PORF a la Vegueria del Penedès a fi de connectar la planificació superior a nivell sectorial amb els IOF a escala local. Vetllar per la seva comptabilitat amb els Plans d'Ordenació de Recursos Naturals (PORN) i Pla Rector d'Us i Gestió (PRUG).

- Impuls de la recuperació de boscos de ribera a tota la Conca.
 - Donar a conèixer i formar la propietat forestal sobre com i per què executar actuacions silvícoles més properes a la natura, pel seu potencial no només per a la millora de la biodiversitat i resiliència dels boscos sinó també a nivell d'optimització de recursos.
 - Implicar la societat en la conservació i millora del patrimoni forestal.
-

SOBIRANIA ALIMENTÀRIA

Diagnosi:

La sobirania alimentària és un dels elements cabdals per garantir el benestar i el desenvolupament sostenible d'una comunitat. En el cas de la Conca d'Òdena la sobirania alimentària no es podrà assolir plenament però sí que pot ser molt superior a l'actual, ja que a dia d'avui menys de l'1 % de la despesa en alimentació correspon a productes obtinguts a la Conca d'Òdena.

Tradicionalment, el territori de la Conca d'Òdena està caracteritzat per un mosaic agroforestal molt divers, que genera paisatges culturals de gran riquesa. Actualment es van empobrint degut al model agroalimentari preponderant des dels anys 70 del segle XX, basat en la uniformització i la globalització i que, afecta, per exemple, a la qualitat dels serveis ecosistèmics, o incrementa clarament el risc de grans incendis forestals.

Alhora, i especialment als principals nuclis urbans, la major part de consumidores i consumidors tenen un elevat desconeixement sobre la realitat del sector agroalimentari local. Aquest fet es tradueix en una manca d'eines per conèixer l'origen dels aliments consumits i les externalitats positives o negatives que deriven del consum. Tanmateix, aquest fet contrasta amb un creixent interès de la població en el consum de productes locals, tot i la dificultat actual per accedir-hi amb regularitat, facilitat i certesa.

En termes productius a la Conca d'Òdena l'agricultura i la ramaderia són, en general, poc dinàmiques en termes de l'activitat econòmica generada, tenen una incidència molt per sota de la potencial per fixar població al territori, i en general no orienten la producció al consum humà i no transformen les primeres matèries en productes derivats que n'incrementin la cadena de valor. En contraposició, cada cop són més els agricultors i ramaders que reclamen i volen avançar cap a nous paradigmes de producció i consum que facin del sector primari i la cadena de valor agroalimentària un motor econòmic i una garantia de paisatges de qualitat i serveis ecosistèmics.

Si a aquests elements de diagnosi hi sumem el context actual de canvi climàtic, la crisi energèti-

ca i els problemes de subministrament globals, i el repte de generar economia local, resulta estratègic impulsar actuacions que permetin incrementar la sobirania alimentària a nivell de Conca i enfortir un sector agroalimentari arrelat al territori, sostenible, i resiliència al canvi climàtic.

Objectius:

- ✕ Incrementar la sobirania alimentària a nivell de Conca.
- ✕ Incrementar l'ocupació agrària i en el si de la cadena de valor agroalimentari que es desenvolupi a partir de matèries primeres locals.
- ✕ Fomentar la transició vers models productius més sostenibles, diversificats, i que incorporin espècies i varietats altament adaptades a les condicions ambientals locals.
- ✕ Fomentar el consum i la comercialització de productes agroalimentaris locals.
- ✕ Incrementar la resiliència del sector agroalimentari, i del territori, al canvi climàtic.
- ✕ Fer la població local més coneixedora del que hi ha darrere dels aliments i de tots els passos que segueixen fins arribar a les seves mans.
- ✕ Fomentar l'emprenedoria i nous models de negoci en el sector agroalimentari.

Accions:

- Impuls decidit de la mancomunitat al parc agrari.
- Promoció del consum de productes locals en actes municipals, institucions públiques, i en els serveis de restauració de col·lectivitats (escoles, hospital, residències...).
- Incorporació d'espècies i varietats agrícoles en el verd urbà per tal de convertir-lo en un marc d'aprenentatge i descoberta per a la població local.

- Suport a la formació del professorat en matèria de sobirania alimentària i agricultura, i promoció d'horts escolars que estiguin actius tot l'any.
- Foment del recursos genètics locals, tan animals (races) com vegetals (varietats tradicionals i espècies silvestres comestibles), que permetin incrementar la generació d'activitat econòmica local a l'entorn del sector agroalimentari, incrementar la sobirania alimentària a nivell de conca, i incrementar la resiliència al canvi climàtic.
- Impuls d'infraestructures transformadores compartides que permetin generar a una cadena de valor sòlida i local a partir de les matèries primeres obtingudes localment.
- Incentius per tal que les empreses agroalimentàries locals utilitzin matèries primeres locals.
- Recuperació i promoció de les zones tradicionals d'horta, i foment de l'agricultura ecològica i amb varietats locals als horts d'autoconsum.
- Incentius per a la utilització de matèries primeres locals, i productes elaborats amb matèries primeres locals, al sector de la restauració.
- Incentius per al comerç de productes agroalimentaris locals.
- Promoció de la ramaderia extensiva, especialment en entorns forestals considerats àrees estratègiques i en franges perimetrals.
- Aposta per la formació en l'àmbit agroalimentari des d'una perspectiva agroecològica per tal de captar talent i fomentar l'emprenedoria.
- Creació d'eines que facilitin l'accés als productes agroalimentaris locals, tant a la població com als professionals de la restauració i el comerç.
- Incentius per incrementar la circularitat de les explotacions agrícoles i ramaderes, i per fer possible la transició vers models més sostenibles i que generin una major economia local.

ENERGIA

Diagnosi:

L'any 2019, a Catalunya el consum principal d'energia primària correspon al petroli amb un 46,0% del consum total, mentre que el gas natural i l'energia nuclear representen un 22,9% i un 24,5%, respectivament. Pel que fa a les energies renovables, la contribució d'aquestes fonts energètiques és del 9,9% respecte el consum brut d'energia final en l'any 2019 (segons el criteri de la Directiva europea).

La factura de la llum de la majoria de les famílies catalanes està emesa per un oligopoli reduït d'empreses (Endesa, Iberdrola, Gas Natural Fenosa, etc.). El seu poder sobre el sistema energètic de l'Estat i la connivència política impedeixen la transició energètica cap a un model renovable, distribuït i just.

Cal un canvi profund de l'actual model energètic per afrontar l'esgotament dels recursos fòssils i el canvi climàtic. Des de Per al Conca entenem les limitacions competencials dels ajuntaments però també som conscients dels avenços que es poden fer cap aquest horitzó necessari. Aprofitant les escales existents del sistema elèctric, ens podem dotar de mesures, si bé algunes parcials, que ens poden permetre caminar i avançar cap a la plena sobirania energètica.

Objectius:

- ✕ Promoure la reducció de les necessitats d'energia fins a nivells sostenibles (ús eficient) amb gestió de la demanda (enlloc de gestionar l'oferta).
- ✕ Augmentar l'eficiència energètica.
- ✕ Produir, comercialitzar i consumir el 100% de l'energia de fonts renovables locals.
- ✕ Zero emissions en els edificis i serveis públics

Accions:

- Creació d'una oficina de transició energètica municipal o mancomunada per a coordinar totes les accions proposades a continuació de manera similar al projecte estratègic Rubí Brilla.

A.1. Pobresa energètica

- Pla d'emissions 0 per a tots els edificis i serveis municipals.
- Promoció i incentiu de la millora de l'eficiència energètica dels edificis, prioritzant les llars amb menors ingressos.
- Oficina comarcal d'assessorament en drets energètics
 - > Posada en marxa d'un servei municipal/comarcal d'assessorament en drets energètics.
 - > Convenis amb gremis i col·legis d'instal·ladors per fer certificats energètics.
 - > Serveis comarcals d'assessorament energètic mòbils.
- Desplegament i defensa de la Llei 24/2015
 - > Aplicació simultània i complementària de la Llei 24/2015 i el bo social
 - > Front comú municipal per exigir la signatura de convenis amb empreses subministradores per tal de cancel·lar el deute de les famílies
 - > Denúncia pública i sanció dels talls il·legals.

A.2. Participació

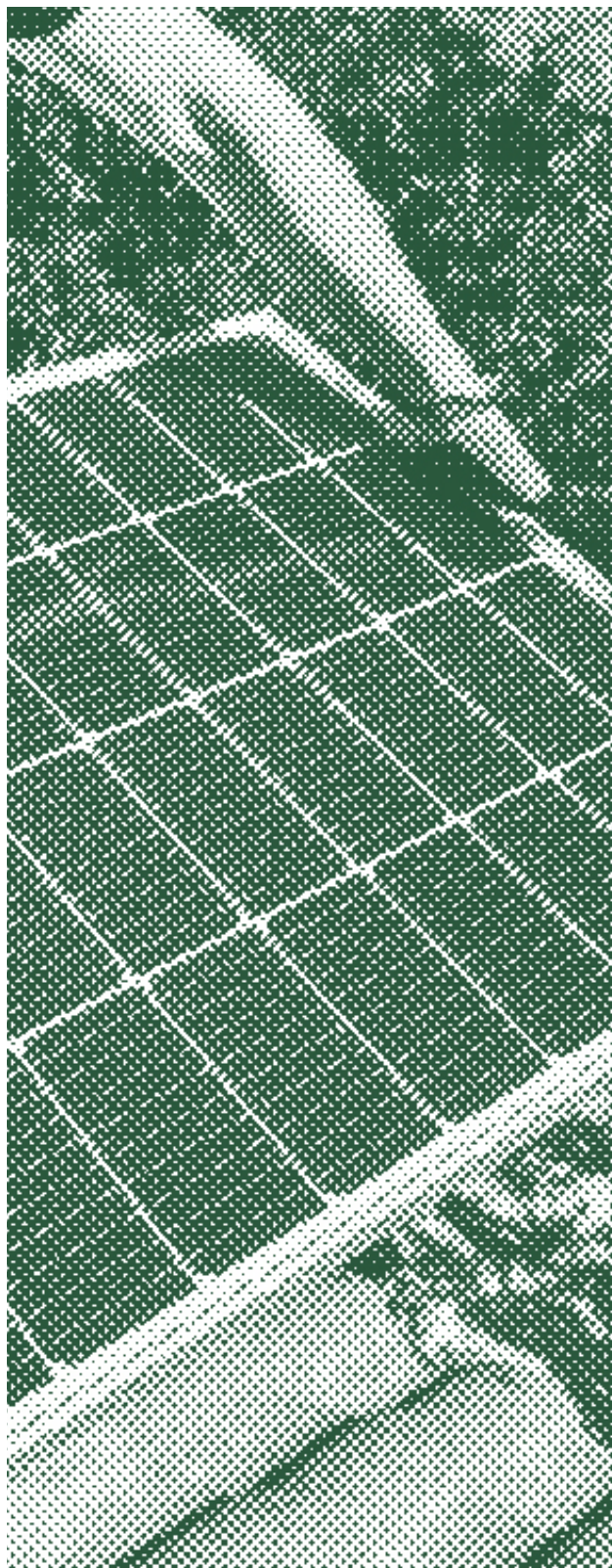
- Pla de formació, cultura i apoderament de l'energia (tallers sobre eficiència, comprensió de documents administratius i factures, etc.)
- Normativa de participació vinculant en energia.
- Criteris socials i contractació pública en l'àmbit de l'energia.
- Govern públic comunitari de les empreses públiques (Comercialitzadora/ESE/Agregadors)

A.3. Generació i comercialització

- Promocionar i incentivar les comunitats energètiques.
- Ordenança municipal per la instal·lació d'energies renovables.
- Incentius locals i bonificacions per generació renovable (p.ex. IBI 50%, ICIO, 95%, IAE 50%).

A.4. Ecofeminisme

- Diagnòstic ecosocial i feminista dels usos i les fonts d'energia per a promoure un nou metabolisme social als municipis.

MOBILITAT

Diagnosi:

Durant els darrers anys, la mobilitat dins els nuclis urbans i àrees metropolitanes ha propiciat una sèrie de problemàtiques socials i ambientals, com l'augment considerable de la contaminació de l'aire, l'accidentalitat, i la congestió, a més d'una ocupació ineficient de l'espai. Una situació que cada cop més s'ha anat agreujant i s'està fent més insostenible a tots els nivells.

Per tot això, cal repensar els pobles i ciutats i el seu entorn a partir d'una nova mobilitat per tal de retornar l'espai a les persones. Això, ha de permetre fer les ciutats més sostenibles, sanes i segures.

Creiem que la Conca d'Òdena, per les proporcions que té, pot ser una zona on fàcilment s'impulsin polítiques de mobilitat urbana sostenible del tot necessàries i fins ara ignorades. Polítiques que han de situar al centre la mobilitat de les persones i no dels cotxes, que prioritzin els desplaçaments tant a peu com en bicicleta i transport públic. Cal desenvolupar també la xarxa d'infraestructures necessàries, des de l'expansió i millora dels carrers de vianants fins a la necessària xarxa de carril bici -fins ara inexistent- incloent-hi també, espais d'aparcament de bicicleta. En definitiva, cal afrontar els reptes de salut pública, ambientals, climàtics i urbans actuals amb una perspectiva de transició cap a una nova mobilitat sostenible.

Objectius:

- ✕ Transformar l'actual model de mobilitat en un altre, basat en desplaçaments de proximitat de persones i mercaderies, que prioritzi l'equitat social, la seguretat, l'eficiència econòmica i el respecte ambiental, per tal de reduir al màxim els accidents de trànsit, els costos directes i indirectes del transport.
- ✕ Planificar temporalment i econòmicament les actuacions i les infraestructures necessàries per dur a terme una transició en el model de mobilitat en un context d'escassetat energètica i emergència climàtica.

Accions:

- Dissenyar i executar la infraestructura ciclista i de vianants de la Conca d'Òdena, amb carrils de circulació, espais de passeig i aparcaments ciclistes segurs, que permeti una mobilitat a escala supramunicipal capaç de competir en temps i eficiència econòmica amb el vehicle privat motoritzat, sens perjudici de la vessant ambiental.
- Reformular les línies de transport públic urbanes i a escala de Conca, tant en itinerari, com en volum i freqüència, per tal de tenir un transport públic eficient.
- Pacificació dels entorns educatius -prioritàriament- i aposta municipal pel desplegament del bicibús a tots els municipis.

URBANISME I TERRITORI

Diagnosi:

A partir de la dècada de 1970, amb la difusió del cotxe, canvia el model urbanístic compacte, i comença la urbanització dispersa. Des d'aleshores, la majoria de creixements urbanístics del país s'han fet amb plans que han prioritzat criteris socials i econòmics, sense integrar els criteris ètics, ambientals, paisatgístics i de sostenibilitat.

La introducció tardana de la planificació territorial i de l'avaluació ambiental estratègica ha canviat poc les tendències negatives. La concentració urbana i la primacia que s'ha donat al transport motoritzat privat han creat ciutats poc sostenibles, contaminades, sorolloses i amb dèficit de parcs urbans i periurbans, on no es garanteix l'accés equitatiu a la natura.

El dèficit en polítiques d'habitatge n'ha provocat un encariment desorbitat, una greu problemàtica de desnonaments, que diversos moviments socials intenten combatre. Catalunya acumula el 23 % de desnonaments de tot l'Estat, i ocorren a raó de 55 per dia (2020).

Objectius:

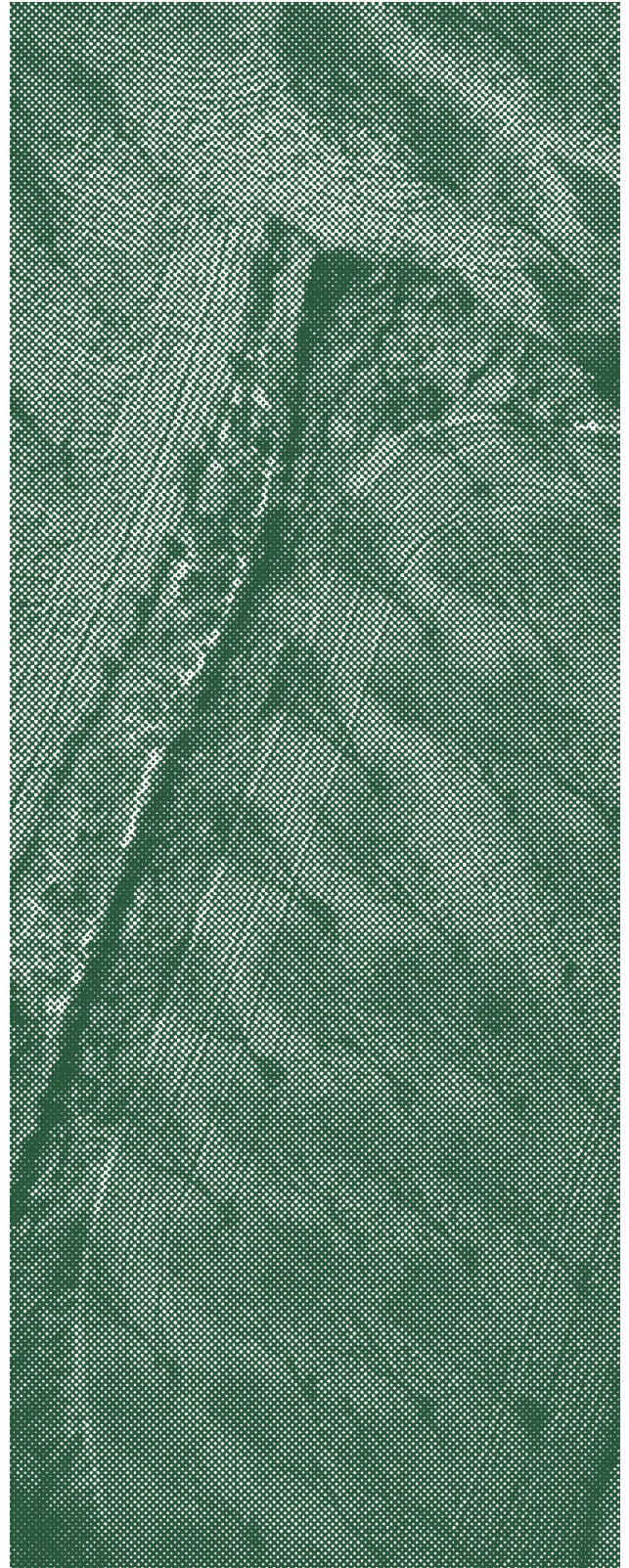
- ✕ Assolir ciutats humanes i saludables.
- ✕ Garantir el dret (constitucional) a un habitatge digne per a tothom, cosa que implica corregir la regulació del mercat immobiliari (especulatiu) actual, establir mecanismes fiscals que fomentin l'ús dels habitatges buits (sigui permanentment o majoritàriament), etc.
- ✕ Establir la promoció urbanística pública o comunitària, per garantir que quedi fora de l'especulació crematística, orientada a la reutilització i el reciclatge dels habitatges i edificis existents, per donar resposta a les necessitats actuals.
- ✕ Assolir el màxim d'autosuficiència energètica, ecoeficiència i sostenibilitat en els entorns urbans i llurs edificis, i minimitzar el consum de recursos i de residus.

- ✕ Corregir la segregació espacial, i implantar usos mixtos del sòl, les dimensions i densitats mitjanes i propiciar la proximitat i l'accessibilitat a una xarxa d'espais lliures de qualitat.

Accions:

- Impulsar plans directores urbanístics per revisar (a la baixa) els sòls urbans o urbanitzables no sostenibles (com s'ha fet a l'Alt Pirineu) considerant els impactes acumulatius en la salut i el medi ambient, per promoure desclassificacions, reduir l'espai de mobilitat motoritzada privada, i guanyar espais per a horts urbans, parcs i espais verds, alhora que es fomenten els desplaçaments amb transport públic, a peu o bicicleta. Prioritzar la mobilitat activa en la planificació urbana.
- Actualitzar els plans d'ordenació urbanística municipal obsolets amb criteris de sostenibilitat i socials/comunitaris (renaturalització, pacificació i mobilitat sostenible, accés digne a l'habitatge, rehabilitació i eficiència energètica dels edificis, etc.).
- Campanya per a l'habitabilitat d'edificis buits (particulars-entitats financeres), tot afavorint l'habitatge social.
- Promoure habitatges socials dignes, suficients i saludables per a tothom qui ho necessiti, prioritzant la rehabilitació dels nuclis urbans decrepits, els pobles i veïnats abandonats i el reequilibri territorial de la població. Recuperar els sistemes de governança comunals on sigui possible.
- Incorporar la consideració de la salut en l'elaboració dels instruments de planificació i d'avaluació ambiental de qualsevol planificació urbanística i en els projectes i plecs de condicions tècniques.

- Impulsar l'accés al verd urbà equitatiu i universal, que ofereixi a la ciutadania el contacte amb una natura de qualitat -que sovint caldrà restaurar- dins de la ciutat i als seus voltantsentorns, que eviti haver-se de desplaçar lluny. Implementació de l'estratègia 3-30-300 a tots els pobles de la Conca (veure 3 arbres des de casa -carrers amb 30% de capçades- parc a 300 metres de casa).
- Promoure la participació ciutadana en la conservació o gestió dels espais verds (horts urbans, jardins terapèutics, camins, miradors, fonts, aules a l'aire lliure, etc.), tot impulsant la custòdia del territori i el voluntariat ambiental fins i tot en els parterres i escocells de la ciutat.
- Promoure horts comunals urbans i periurbans, compartits i inclusius, per a la integració i la cohesió social, com a espais educatius, de convivència, d'integració social, i d'agricultura urbana.
- Impulsar iniciatives per garantir l'accés a espais naturals, periurbans i urbans de col·lectius vulnerables o amb necessitats especials (inspirats, per exemple, en el programa Volca't).
- Introduir en la formació i capacitatció d'urbanistes, arquitectes i enginyers l'impacte en la salut integral i el medi ambient dels edificis, infraestructures, espais verds, considerant estratègies de naturalització a diverses escales, com fa, per exemple, la iniciativa "Edificis positius".
- Altres actuacions que permetin millorar la qualitat de vida a les ciutats i els habitatges (reduir la contaminació atmosfèrica, acústica, millorar l'accés a la natura, reduir el consum de recursos i de desplaçaments privats i promoure alternatives comunitàries i les solucions compartides).

EDUCACIÓ AMBIENTAL

Diagnosi:

L'educació ambiental (EA) a la comarca de l'Anoia fins a dia d'avui s'ha portat a terme principalment de manera voluntària per entitats sense ànim de lucre. L'EA pretén divulgar conceptes i valors que topen amb el poder i els valors consumistes que massivament es propugnen per tots els mitjans. Per això, es vol implicar la ciutadania en processos participatius que provoquin canvis urgents vers la sostenibilitat ecològica i l'emergència climàtica.

A l'Anoia, la degradació del riu Anoia, que ha vertebrat la vida al seu voltant, és alarmant. Els ecosistemes periurbans estan sotmesos a una forta pressió urbanística i de l'activitat agrícola en intensiu. A més, l'activitat industrial existent ha ocasionat episodis de contaminació atmosfèrica facilitats per l'efecte "conca" que dificulta la renovació de l'aire. L'EA passa per entendre que cal preservar la infraestructura verda i els serveis ecosistèmics de la conca, alhora que ha d'incidir en l'adopció d'hàbits individuals i col·lectius molt més sostenibles.

Objectius:

- ✕ Afermar l'EA transversalment en tots els sectors de la societat (administracions públiques, empreses, turisme, comunicació, etc.) i d'una manera particular en el sistema educatiu, en escoles, instituts i graus universitaris, però també en el lleure i altres activitats normals de la població.
- ✕ Destinar recursos municipals i supramunicipals per consolidar les estructures d'EA als municipis. Garantir la formació dels educadors i ajudar econòmicament les entitats que treballen en aquest àmbit.

Accions:

- Millorar la competència dels educadors ambientals en metodologies participatives i d'aprenentatge/acció eficaces per capacitar i convidar tothom a contribuir als canvis transformadors.
- Enfortir els mecanismes de suport a l'EA, dotar els equips humans especialitzats (programes en xarxa, equipaments, ...) de la dimensió i l'estabilitat convenients perquè puguin desplegar accions potents, persistents i efectives.
- Establir projectes entre el moviment d'EA i els moviments cívics per crear sinergies i aliances, a partir d'objectius compartits, superant les diferències amb la cooperació necessària per impulsar accions conjuntes de més abast.
- Impulsar l'EA als espais quotidians: a les famílies, les AFA, les xarxes veïnals, les biblioteques i els centres cívics, els casals i els CAP, els comerços i mercats, la restauració i els serveis de proximitat, els llocs de treball, els sindicats i les associacions culturals, esportives i de lleure.
- Incorporar els reptes de la sostenibilitat al debat cultural, amb complicitats amb intel·lectuals, artistes, professionals del cinema, ràdio, televisió, "influencers", comunicadors i creadors d'opinió en general per tal de posar més d'evidència la insostenibilitat del model de societat actual i plantejar altres futurs possibles.
- Promoure la recerca en EA, especialment aplicada a les escoles i als col·lectius socials que lideren projectes d'aprenentatge/acció. Alternatives per promoure la connexió significativa amb la natura i que donin impuls a la transformació personal i social.

GOVERNANÇA

Diagnosi:

Les polítiques ambientals tenen una gran disparitat de models de governança, de qualitat molt diversa. En general, els sistemes de governança actuals no faciliten la transparència ni la participació efectiva de les entitats no governamentals i de la ciutadania, i això fa que, el procés de presa de decisions respongui més a la confrontació d'interessos particulars que no pas a la defensa d'un bé comú.

Existeix un sentiment generalitzat a la societat de que les coses són així i no es poden canviar. Aquest sentiment és normal fins a cert punt, atès que implementar el criteris ambientals vol dir, en gran mesura, canviar els fonaments de l'economia. A més, la participació social acostuma a ser inversament proporcional a la importància dels temes, i sovint acaba sent un simple tràmit administratiu sense efectes tangibles. No obstant això, cal revertir aquest sentiment que no permet avançar i implicar directament la societat en la presa de decisions.

També cal tenir en compte que les polítiques sectorials clàssiques no integren els objectius de sostenibilitat ambiental i no tracten la gestió del medi ambient des d'una perspectiva transversal i holística. Alhora, difícilment es porten a terme processos d'avaluació de les polítiques implementades, que es confien -quan es fan- a entitats privades, per respondre a mandats, sense voluntat d'aprendre ni de generar canvis. L'avaluació ambiental estratègica que s'aplica als plans i programes té molts déficits (baixa qualitat, rigor, participació, etc.) i encara no s'aplica al procés d'elaboració de la gran majoria de polítiques i normes. A això cal sumar-hi un déficit històric de recursos econòmics i dels equips humans necessaris, sobretot pel que fa referència a la conservació del patrimoni natural.

Finalment, cal esmentar que el poder, en el sistema polític català, no resideix en les persones elegides a les votacions sinó en els partits que fan les llistes. Com que el poder el té el partit, la política es fa al servei del partit, que sovint no coincideix amb el dels ciutadans malgrat que així es justifiqui. Alhora, els mitjans de comunicació a Catalunya tenen una gran dependència de les subvencions públiques i els temes ambientals apareixen com a cosa dels especialistes perquè ningú fa l'esforç

d'expressar-los en termes políticament comprensibles i a l'abast d'una majoria. L'accés a una informació ambiental de qualitat també passa per disposar de mitjans de comunicació rigorosos i independents que facilitin a la població l'accés a la informació rellevant per a una democràcia real.

Objectius:

- ✕ Redirigir la governança a la Conca d'Òdena cap a models de governança ja establerts i contrastats que assegurin més justícia, participació proactiva i ètica en totes les polítiques socioambientals, i, de manera especial, en les relacionades amb la salut humana i de la natura. Per exemple els models de governança compartida (shared governance) que promou la UICN (Unió Internacional per la Conservació de la Naturalesa).
- ✕ Assolir la transparència en la informació i el retiment de comptes, amb una comunicació fluida i una participació equilibrada dels actors socials i econòmics i de la ciutadania en la presa de decisions rellevants en les polítiques socioambientals.
- ✕ Perseguir la subsidiarietat multinivell perquè els actors públics i privats estiguin en condicions de contribuir al procés polític general, de manera que es pugui incorporar diversitat cultural i territorial amb formes flexibles i instruments que facilitin l'aprenentatge col·lectiu a partir de la varietat d'experiències comarcals i locals.
- ✕ Potenciar la prestació de serveis i les inversions mediambientals mancomunades per fer coincidir l'àmbit de decisió i gestió amb la realitat socials i material.
- ✕ Contribuir a la justícia ambiental mitjançant la denúncia i la incidència en les activitats extractives d'empreses, i el suport a les organitzacions de defensa, així com els activistes ambientals amenaçats, especialment les dones.

Accions:

- Creació de l'agència de medi ambient mancomunada de la conca d'òdena. Òrgans de participació:
 - > Consell Directiu: representació gerència, política, tècnica i ciutadana.
 - > Consell Assessor: representació de professionals i empreses, ciutadans, municipis i tècnics de les administracions. Hauria d'emetre obligadament informe prescriptiu i vinculant abans de les decisions del Consell Directiu.
 - Publicació d'una memòria anual ambiental de la Mancomunitat amb les informacions significatives desglossades per municipis i amb dades comparatives de referència.
 - Creació de comissions mixtes amb participació veïnal per a seguiment i gestió de serveis ambientals als barris i pobles.
 - Retribuir la participació ciutadana i d'entitats sense ànim de lucre per tal de garantir un major equilibri o pluralisme en la capacitat que tenen els diferents actors d'influir en les processos de decisió.
 - Adoptar estratègies de prevenció de conflictes socials de component ambiental, en el marc de la governança adaptativa.
-

MANIFEST

Les entitats sotasignants constatem que:

- La crisi ecològica és real i greu: **canvi climàtic, contaminació i pèrdua de biodiversitat.**
- Cada any, els recursos que consumeix la humanitat superen els que genera el planeta.
- La Conca d'Òdena es troba també en una situació de **vulnerabilitat ecològica.**
- Ara, més que mai, **la salut de les persones depèn del bon estat de la natura.**

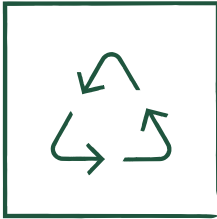

Davant la proximitat de les eleccions municipals i farts d'una retòrica buida que no afronta els urgents problemes ambientals, entitats i veïnes de la Conca d'Òdena ens hem unit per em- pènyer els nostres representants polítics a treballar per un canvi profund en les polítiques locals, d'acord amb els següents principis:

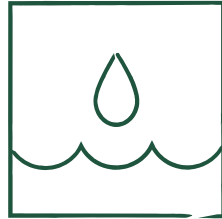
- ✕ **Responsabilitat pública municipal:** Els ajuntaments, com a administració més propera, tenen l'obligació de liderar i acompanyar la ciutadania en la transició ecosocial. Adaptar-se a les noves condicions climàtiques, d'escassetat energètica i de recursos requerirà un enfortiment de la qualitat democràtica de les decisions, que en molts casos seran complexes i potencialment conflictives.
- ✕ **Procés col·lectiu:** No tenim solucions úniques ni definitives. Les polítiques efectives arribaran amb aprenentatge i dinàmiques comunitàries de reflexió, acció i avaluació, per a les quals l'empoderament de la ciutadania i les entitats socials serà imprescindible.
- ✕ **Transversalitat:** Totes les polítiques sectorials tenen un component ecològic. Calen propostes valentes i decidides en cada àmbit d'actuació que estiguin alineades amb la sostenibilitat. Cap d'aquests àmbits pot quedar-ne exclòs: mobilitat, urbanisme, economia, territori, aigua, energia, agricultura i alimentació, residus, boscos, governança i teixit associatiu.
- ✕ **Solucions basades en la natura:** Les solucions basades en la natura han de ser prioritàries respecte a d'altres propostes habituals o més còmodes que incideixin negativament en la crisi ecològica

PROPOSTES
DE MÍNIMS

- Anem tard i **calen canvis urgents**. Presentem unes propostes, com a punt de partida i reflexió. Les entenem com uns mínims que cal treballar amb urgència:

Residus

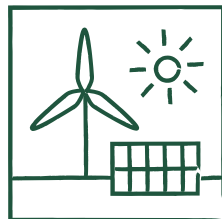
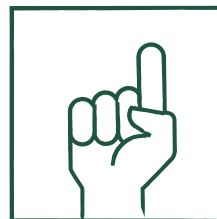
Aigua

Mobilitat

Biodiversitat

Urbanisme
i territoriEnergies
renovablesParticipació
ciutadana

Alimentació

	Residus
Recollida porta a porta a tots els municipis (mancomunadament)	
Implementació de “la taxa justa” com a sistema de pagament per generació	

	Aigua
Campanya municipal intensa d'estalvi d'aigua, incloent-hi parcs, jardins i serveis municipals	
Depuració de les aigües residuals de tots els municipis abans de l'abocament al medi. Tractament terciari de les aigües depurades	
Remunicipalitzar i mancomunar la gestió de l'abastament i sanejament de l'aigua	

	Urbanisme i territori
Pla d'horts urbans amb ús d'aigües resultants del tractament terciari i d'aigües freàtiques no potables (sense causar baixa als nivells de l'aquífer)	
Estratègia per al 3-30-300 a tots els pobles (veure 3 arbres des de casa / carrers amb 30 % de capçades / parc a 300 metres de casa)	
Campanya per l'habitabilitat d'edificis buits (particulars - entitats financeres), afavorint habitatge social	

	Renovables
Crear una comunitat energètica a cada barri o poble	
Crear una oficina de transició energètica municipal o mancomunada per coordinar totes les accions, assessorar i formar (particulars / empreses / administració)	

	Mobilitat
Xarxa completa de carril bicicleta intra i interurbà	
Potenciar la xarxa intra i interurbana de transport públic	
Pacificació dels nuclis urbans, especialment als entorns educatius, i aposta decidida municipal pel bicibús	

	Participació ciutadania
Creació de l'agència de medi ambient mancomunada (amb actors de la societat civil i administració): portal públic del medi ambient, memòria anual de l'activitat municipal i mancomunada, i avaluació ciutadana	

	Biodiversitat
Establir un pla mancomunat de protecció de la biodiversitat i restauració ecològica de la conca d'òdena	
Restauració del riu anoia i afluents: eliminar els sobreeixidors d'aigües residuals i les espècies invasores. Establir mesures municipals i mancomunades per garantir el cabal ecològic o d'emergència.	
Incorporar la sostenibilitat en totes les polítiques municipals, d'acord amb el pacte verd europeu	

	Alimentació
Impuls decidit de la mancomunitat envers el parc agrari - consum de productes locals en actes municipals i institucions públiques	

Aquest es tracta d'un document que neix de l'esforç i dedicació d'un grup d'entitats i persones. Tot i això, en cap cas creiem que sigui un document definitiu. Ho entenem com un document viu, un punt de partida que serveixi per engegar un debat i una acció decidida que ja comença tard. Ens proposem, doncs, que aquest document segueixi creixent a partir de les aportacions de molta més gent.

Però el temps s'acaba. L'emergència ecològica i climàtica que estem patint requereix l'aplicació de mesures urgents i eficients. És per això que amb tota la humilitat, us fem arribar aquest document propositiu, amb l'esperança que pugui ajudar a iniciar un canvi de rumb en les polítiques ambientals a la Conca d'Òdena.

Ens hi juguem el futur,

Impuls Sostenible